

Het was best een leuke molen. Het gebied waar we doorrijden, Twenthe, was een gebied met erg veel bos, weilanden en maïsvelden. Toen we de waterradmolen hadden bezocht, gingen we te voet naar *Erve Niehof*. *Erve Niehof* is een landbouwmuseum. In één van de schuren was een oude ploeg, poppen en van dat soort dingen. In een andere schuur was een Jeep, koetsen en andere wagens tentoongesteld. In een andere schuur is een kruidenierswinkel-tje uit grootmoeders tijd nagemaakt. Je kon er ook een paar spullen van vroeger kopen.

Daarna gingen we met de bus naar Rekken. Als je door het raam van de bus keek, zag je alleen maar maïsvelden. En als je geen maïsvelden zag, zag je omgeploegde akkers. In Rekken gingen we gebruik maken van de koffiemaaltijd in café-restaurant Kerkemeijer. De koffiemaaltijd bestond uit soep, melk, koffie of thee, brood, koek en beschuit. Na de koffiemaaltijd gingen we naar de tegenover gelegen *Piepermolen*. Deze molen had op de begane grond een gasmotor van de Deutz-fabriek in Duitsland. Ook had deze molen tegen de muur een belt. Deze

molen heet dus eigenlijk beltmolen.

Daarna gingen we met de bus naar de *Mallumse Molen*. Ook deze molen is een waterradmolen. Deze waterradmolen is een koren- en pelmolen. Een eindje verderop staat nog een overwoekerde sluis. Vroeger was er nog scheepvaart op de rivier De Berkel. Ook stond er bij de molen een kleine mulderswoning, een veldoven, een hooiberg en nog een vakantieverblijf van een graaf.

Na het bezoek aan de *Mallumse Molen* gingen we met de bus naar Borculo. In Neede passeerden we *De Hollandse Molen* en in Geesteren de stellingkorenmolen *De Ster*. In Ruurlo gingen we naar de houtzaagmolen *Agneta*. De molen is in 1851 gebouwd als pel-, olie- en korenmolen en is in 1914 omgebouwd tot houtzaagmolen. Ook was hij bestemd voor korenmalen, maar hij wordt nu alleen nog gebruikt als houtzaagmolen.

Daarna gingen we door een bosrijk gebied naar Vorden. Van Vorden gingen we door Zutphen en Deventer en stopten we in Raalte voor nog een kop koffie. Daarna gingen we weer naar het Hoofdstation van Groningen. Het was een erg leuke reis!!

PIET VAN DER VEEN, MOLENAAR IN HART EN NIEREN

door H.A. Hachmer.

Komende vanaf Zuidhorn wordt de plattelandsidylle wreed verstoord. Achter molen *De Jonge Heid* doemen flatgebouwen op. De molen strijdt blijkbaar niet alleen tegen het opkomende water. Het molenaarshuisje lijkt zich te berusten in deze situatie. In dit huisje woont Piet van der Veen met zijn vrouw Alie, dochter en zoon. Laatstgenoemde toont al net zoveel belangstelling voor molens als zijn vader.

Op de avond dat we naar Leegkerk rijden, draait de molen. Piet heeft het door hem zo verfoeide elektrische gemaal uitgeschakeld, want hij is molenaar in hart en nieren.

Piet heeft dat niet van een vreemde. Zowel vader als grootvader Van der Veen waren molenaar, zoals molenaars behoren te zijn. Voor hen werd de molen meer dan een werktuig. Grootvader Hidde maalde op verschillende molens.

Na vele rondzwervingen vond hij zijn rust bij molen *De Kriegsman* te Hoogemeeden. Daarvoor had hij gedraaid te Peize, Niebert, Middelstum en Den Horn. Te Hoogemeeden werd Rink, de vader van Piet, geboren. Grootvader Hidde bracht

de liefde voor het vak over op Rink. In 1947 kreeg hij de kans om op eigen benen te staan.

Rink van der Veen werd benoemd tot molenaar op molen *De Ruimte* te Tinalinge. Bij deze molen zag Piet het levenslicht.

In 1955 verhuisde het gezin naar molen *De Meervogel* te Hoeksmeer. De geschiedenis herhaalde zich. Vader Van der Veen bracht de liefde voor molens over op zijn zoon. Piet, die geen molenaarsdiploma bezit, kon zich geen betere leermeester wensen. Op 12-jarige leeftijd stond hij al aan de vang!

Het jaar 1967 werd een dramatisch jaar voor de familie Van der Veen. Zowel molen *De Kriegsman* te Hoogemeeden als *De Ruimte* te Tinallinge gingen in vlammen op. Juist de molens waarmee de familie zich zo verbonden voelde. Piet en zijn vader hebben nog gekeken bij de troosteloze restanten van *De Ruimte* te Tinallinge. De eindelooze kruiketting en de kruilier lagen onbeschadigd tussen de puinhopen. Men heeft deze toen meegenomen naar molen *De Meervogel*, alwaar ze hun functie herkregen. Verder rest er niets meer van deze molens. *De Kriegsman* laat zich nog wel eens zien, aldus Piet. 's Zomers is het achtkant goed zichtbaar. Het gras verdort boven de fundamenteën. Op zo'n moment gaat Piet liever niet naar deze plaats.

Het afbranden van beide molens is volgens hem te wijten aan nalatigheid.

"Elke molen moet tijdens storm met de kop in de wind staan en minstens aan de ketting liggen. Bovendien moeten er goede beveiligingen in het bovenwiel aangebracht zijn. Dit had men bij beide molens verzaakt."

Piet steekt ook een waarschuwend vinger op naar sommige vrijwilligers. *"Ik ben wel eens uit een molen gegaan, zo hard draaide men. Ben je dan molenliefhebber? Een verspeelde molen krijg je nooit weer."*

Tijdens het gesprek kijkt Piet regelmatig op naar de molen. De televisie stort met de snelheid van de molen mee.

Op deze wijze houdt hij al vijftien jaar *De Jonge Held* in de gaten. Bij buig weer blijft Piet in de molen. Vervelen

doet hij zich nooit. Er zijn genoeg klusjes, die je op zo'n moment kunt doen.

De boeren keken overigens wel vreemd op, toen er in 1974 een 22-jarige molenaar op *De Jonge Held* kwam. Zou dat wel goed gaan? Het ging goed. Piet werd in de beginperiode goed door de wol gehaald. Zijn vrouw maakte in die tijd moeilijke momenten mee. Het huisje bij de molen, *Windlust* genaamd, was bepaald geen woonlust. Het lekte overal. Gas en water waren niet aanwezig. Men moest zich behelpen met een oude kolenkachel en een al evenoude pomp.

Op aandringen van Alie werd het huis totaal verbouwd. In de winter van 1974-'75 woonde men tijdelijk te Enumatil. Piet bivakeerde in de molen. Hij had een klein deel afgeschut met plastic en hout. Een elektrisch kacheltje hield de boel op temperatuur.

"Best warm", aldus Piet. 's Morgens tussen vier en vijf uur stond hij paraat. Tussen het te waaien, dan ging hij uit bed en naar de molen.

"Ik ben een echt ochtendmens. Wat is er mooier dan een opkomende zon? Zonde om die tijd te verslapen."

Zijn vrouw was in ieder geval blij dat het huis klaar kwam. De inrichting is weer bij de tijd. Het huis ziet er van buiten kleiner uit dan het van binnen is. Boven is het nog krap, maar ja, je moet er wat voor over hebben om met een molenaar getrouwd te zijn.

Piet noemt zijn molen een ijdele molen. Een beetje wind is genoeg om hem te laten draaien. Soms moet je goed opletten, maar hij sloeg nog nooit op hol.

"Ik heb wel eens 1200 uur per jaar gedraaid. Er waren jaren bij dat je niet op vakantie kon, zo nat waren die zomers. Er waren ook winterdagen die enorm nat waren. Op een Oudejaarsdag heb ik eens van 6.40 uur tot Nieuwjaarsdag 2.00 uur gedraaid. Je kon op dat tijdstip nog niet zien dat het water gezakt was. Ongelooflijk."

Het weer blijft altijd onvoorstelbaar. De molen stond een keer te malen bij een stevige zuidenwind. Het leek me ver-

Midden in de weilanden met de grazende koeien, onder de rook van de Stad, naast een drukke autoweg gelegen, altijd onder wind en wolken, dat is de molen "De Jonge Held" met rechts de molenaarswoning "Windlust".

© Foto: copyright : Nieuwsblad van het Noorden.

trouwd om de krant op te halen uit de brievenbus bij de weg. Ik had de fiets nog niet gekeerd of de wind kwam vol uit het westen. Er was met de fiets niet tegenin te komen. Gelukkig draaide de molen door de verkregen snelheid nog even op het zuiden door. Ik wist niet hoe snel de molen stil te zetten."

Een wereldtitel sprinten op de fiets haalde hij niet; maar de molen stond stil en dat was het belangrijkste. Je moet er niet aan denken, als de wind achter de kleppen geslagen was.

Eén keer had Piet pech. *De Jonge Held* bezat een stenen vijzelbak. Af en toe lieten er wel eens stenen los, maar het was niet verontrustend. De vijzelbak werd zelfs gerestaureerd. Alles leek veilig. Toch gebeurde er iets

waarmee zowel de molenmaker als Piet geen rekening mee hadden gehouden. Op een middag begon de molen hard te draaien, terwijl de wind niet toenam. Vol verbazing liep Piet naar de molen. Daar aangekomen constateerde hij dat de vijzel totaal stuk gemalen was. Wat was er gebeurd? Vorst in de grond had de stenen van de vijzelbak naar binnen gedrukt. Hierdoor was deze te nauw geworden met bovenstaand gevolg.